

En tilskuer til Slaget på Fælleden 1

(Bearbejdning efter Jens Engbergs kildesamling "Louis Pio og Slaget på Fælleden, 1974)

Brev fra kunstmaler Thorvald Niss til malermester N.J. Friis, Slagelse. 5. maj 1872

Sjældent husker jeg fødselsdage, men i dag har jeg dog været heldigere og overvindende min antipati for pennen sender jeg dig herved min hjerteligste lykønskning. Hendriksen (fra Boltklubben) har haft bryllup den 30. april og befinder sig rigtig godt i sit nye hjem, om et par dage skal Gram til det; dette er jo alt sammen meget rart, men jeg er bange for at klubben ikke rigtig vil trives ved alle disse unge ægtemænd, Herregud konen kan jo ikke sidde alene hjemme, og projektet at holde møderne hjemme skiftevis vil vist snart vise sig uholdbart, og kedeligt er det, for som du selv jo kender, var disse ugentlige knejperier¹ rigtig rare. Dahlgreen har da været så heldig at få sit billede ophængt i Antiksalen, det ser jo ikke så slemt ud, kun er båden og især figurerne uheldige og skader meget. Hils ham mange gange fra mig og min hustru og skriv snart til ham, det vil vist glæde ham at høre om billedet. Jeg gik i dag ud ad Fælleden til for at se lidt på kommersen, men kan sgu ikke bare mig for at le af regeringens skrappe forholdsregler, husarer og artilleri og en vældig politistyrke var opmarcherede til stor moro for gadedrenge og som foroven sagt, jeg lo med - men til sidst blev betjentene vel sultne, for efter et 3 gange opfordret "i lovens navn tilbage" styrtede de som gale ind på folk huggende med deres frygtelige stave til højre og venstre, alle faldt for fode som ikke kunne undfly, og det var meget vanskeligt at komme til det, de vandt en glimrende sejr, men jeg frygter autoriteterne har båret sig forkert ad. Banken, museer og andre offentlige bygninger er besatte med militær med ladte geværer. Istedet for at arrestere Pio og konsorter² skulle de ganske roligt have ladet dem afholde mødet, jeg er vis på de havde gjort fiasko, nu har de ved deres arrestation vundet sig en altfor billig martyrkrone og spektaklerne har alligevel fundet sted. Jeg tror ikke aftenen vil løbe rigtig heldig af, mange mennesker som ellers ikke sympatiserer med socialisterne er oprørte over politiets fremfærd. Med mange venlige ønsker fra din gamle ven

Thorvald Niss

Modtag også fra mig kære Friis min hjerteligste lykønskning i anledning af Deres høje fødselsdag, på snarlig gensyn Deres

¹ Knejperier betyder værtshusbesøg

² Konsorter: ligemænd, folk af hans slags.

Skoletjenesten – Arbejdersmuseet: Slaget på Fælleden, 2009

Caroline Niss

5 Mai 1872 —

Sjældent husker jeg Fødselsdage, men
i Dag har jeg dog vorrets heldigere og
overvindende min Antipathi for Penne
sender jeg dig herred, min kjærligste
Lykoniskning. Hendrikson (fra Balthubben)
har haft Brøllup den 30 April og befinder
sig rigtig godt i sit nye Hjem; om
et Par Dage skal fram til det; dette
er jo altsammen meget godt men jeg
er bange for at Husbunden ikke rigtig
vil trives ved alle disse unge Ogtemænd,
Herrgårdens Pøns kan jo ikke staa alene
hjemme og Projektet at holde Moderne
hjemme skifter sig vil vist snart
vise sig ukoldbart og kjedelig er
det for om vi selv jo kjender vare
disse egentlige Kneiperier rigtig rare.
Vahlgren har da vorrets saa heldig
at faa sit Billede ophængt i
Antiksalen, det ser jo ikke saa
slæmt ud, han er Bæben og især
Figurerne ukuldige og skader meget.

Hils ham mange gange fra mig
og min Hustru og skriv snart til ham
det vil vist glæde ham at høre om
Billedet. Jeg gik i dag ud ad
Fælleden til for at se lidt paa
Hommers, men kan sgu ikke bare
mig for at se af Regeringens
skrappes Forholdsregler; Husarer og
Artilleri og en voldsom Politistyrke
vare opmarscherede til stor Morsk
for Jædedrenge og som foroven sagt
jeg lae med – men tilsidst blev
Betjentens vel veltænkt, for efter et
3 Gange opfordret "i Lovens Navn
tilbage" styrtede de som gal
ind paa Folk, kiggende med dier
frygtelige Staa tilhøre og vantro;
Alle faldt for Fode som ikke kunde
undflye, og det var meget vanskeligt
at komme til det; de vandt en
glimrende Seir men jeg frygter
Autoritetens have været og forkæret
ad. Banker, Murer og andre offentlige
Bygninger ere besat med Militair